

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

1 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 119 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

Literature

1. Zbozhimska N. To the question of the development of musical and auditory ideas in the process of performance training of students. Psychological and pedagogical problems of the rural school of the P. Tychyna UDPU. Uman 2018. Issue 59. P.68-72

2. Omelianchuk I. Development of intellectual skills as a component of musical performance skills of a music teacher. Current issues of art pedagogy: Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy. Khmelnytskyi. 2014. Issue 3. P. 80-85

3. Shcherbinina O. Recognition of musical meaning as a problem of piano pedagogy. New pedagogical thought: Rivne Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education. Rivne. 2013. Issue 4. P.43-46

Павло Студенніков

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,

Сніжана Ключова

кандидат філософських наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

РОЗВИТОК ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

Анотація. У роботі досліджується проблема розвитку виконавської культури. Виокремлено сутність поняття «виконавська культура». Обґрунтовано методики активізації розвитку виконавської культури. Виділено значення розвитку виконавської культури майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва в процесі вокальної підготовки.

Ключові слова: виконавська культура, вокальна підготовка, розвиток виконавської культури, майбутні фахівці.

DEVELOPMENT OF PERFORMANCE CULTURE AMONG FUTURE PROFESSIONALS IN THE FIELD OF MUSICAL ARTS DURING VOCAL TRAINING

Abstract. The work explores the issue of development a executive culture. The

essence of the concept of «performing culture» is allocated. The methodologies to enhance the development of performance culture are substantiated. The significance of development the performance culture of future professionals in the field of musical arts during vocal training is emphasized.

Key words: performance culture, vocal training, development of performance culture, future professionals.

Сьогодні, як ніколи наш світ на шляху до великих змін та нових звершень. Сучасне середовище потребує культурного та духовного розвитку. Адже культура – є невід’ємною частиною людського життя. Спираючись на сьогоднішнє важливо відзначити, що зникають культурні та духовні цінності людини. Людина втрачає поважну увагу до естетичних категорій: піднесеного та низького, прекрасного та потворного, трагічного та комічного, гармонії та міри. Серед безлічі засобів формування особистості – важливим є мистецтво, а саме музичне. Культура допомагає людині здобути своє місце в соціумі. Майбутньому фахівцю сучасності стає все важче закріпити свої професійні навички. Культурно розвинена особистість – це інтелектуально розвинена людина. Аналізуючи поняття «культура» головну роль виділяють людині, а саме її участі в культурному середовищі. Культурна людина – це людина, яка вихована і освічена, здатна аналізувати та формулювати свої думки, вміти відстоювати та самовиражатися відносно заданої їй проблеми. Культурна людина постійно самовдосконалюється, вивчаючи навколишній світ, вивчаючи нові креативи, збагачуючи свій духовний світ вміючи влаштуватися до умов навколишнього середовища.

Проблему виконавської культури вивчали такі науковці як: Т. Жуковська, Данся Лі, А. Михалюк; вокальної культури: Л. Василенко, Л. Гавриленко, Вей Лімін, Т. Ткаченко, Чжу Цзюньцяо; вокально-виконавської культури: Н. Косінська, Ван Цзяньшу.

Поняття «культура» це різноаспектна узагальнена категорія, яка тлумачиться на сьогодні неоднозначно. Культуру можна розглядати, з двох боків. З одного, ми розуміємо, що культура виступає як незвична форма для суспільства та його еволюції, з іншого, – як наукова категорія, що визначає та досліджує сутність, структуру та специфіку діяльності цієї незвичної категорії. Слово «культура» походить від латинських слів «*colere*», «*cultio*» – обробіток, «*colere*» – обробляти, вирощувати, а пізніше – вклонятися, вшановувати (культ богів, предків) (Тюрменко, Буравченкова, Рудик, 2010; 8). Поняття «культура» уперше було вживане видатним римським мислителем, оратором і державним діячем Цицероном (106-43 рр. до н. е.), але у XVII ст. термін «культура» ввійшла до наукового обігу.

Під час дослідження, нами було простежено, що І. Бойченко, у своїй праці «Філософський енциклопедичний словник» доходить висновку, що «першим, хто дав найбільш різнопланове визначення цьому поняттю, був італійський філософ XVII століття, професор, автор багатьох праць з філософії, риторики, історії, філології, правознавства. Д. Віко (1668–1774)», який трактував «культуру» як «те, що твориться людиною на відміну від того, що твориться природою» (Бойченко, Хамітов, 2002; 313).

Під поняттям «культура» у спільній науковій праці, Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко та А. Ю. Кондратюк визначають «людські сили й здібності, що реалізуються у процесі життєдіяльності: знання, вміння, навички, рівень інтелекту, морального й естетичного розвитку, світогляд, засоби й форми спілкування людей» (Гриценко, Кондратюк, 2009; 10).

Аналіз наукової літератури і узагальнення наукових думок різних авторів дає змогу зробити висновок, що культура – «це показник творчості людей і окремо кожної особистості» (Клюєва, Студенніков, 2023; 162).

З роботи К. В. Марченко нам відомо, що «виконавська культура» це «здатність особистості музиканта свідомо засвоювати, формувати, зберігати, примножувати, актуалізувати, передавати професійну цінність для підвищення ефективності музично-виконавської діяльності» (Марченко, 2022; 77).

Говорячи про сформованість виконавської культури майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва під час констатувального експерименту слід визначити такі критерії та показники сформованості даного явища, а саме:

1. Міра зацікавленості виконавською діяльністю майбутніх фахівців. Показниками цього критерію виступають ступінь інтересу до виконавської діяльності, потреба у самовираженні в процесі виконавської діяльності, характер ставлення до майбутньої професії.

2. Ступінь опанування мистецькими знаннями й педагогічними компетенціями визначається за такими показниками: обсяг музично-історичних та музично-теоретичних знань, міра поінформованості щодо музично-виконавського репертуару, глибина знань вікових особливостей музичного сприймання.

3. Якість виконавського висловлювання виражається за такими показниками: рівень розвитку музично-виконавських умінь, ступінь володіння інтерпретаційно-аналітичними вміннями, міра здатності до художньо-педагогічної комунікації.

4. Здатність до художньо-творчої виконавської діяльності визначається згідно таких показників: наявність досвіду самостійної музично-пошукової діяльності, сформованість ціннісних орієнтацій у сфері музики, рівень розвитку творчих здібностей (Михалюк, 2017; 71).

Література

1. Бойченко, І. В., Хамітов, М. В. (2002). *Філософський енциклопедичний словник* : Київ : Абрис.
2. Грищенко, Т. Б. (ред.). (2009). *Культурологія : навч. посібник*. Київ : Центр учбової літератури.
3. Ключева, С. Д., Студенніков, П. С. (2023). Формування вокально-сценічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. Мистецька освіта у контексті євроінтеграційних процесів : матеріали X Всеукраїнської студентської наукової конференції (16 берез.; Умань) (с. 162–165). Умань : Візаві.
4. Марченко, К. О. (2022). Виконавська культура майбутніх артистів-вокалістів як науково-педагогічна проблема. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. праць (Вип. 80, Т. 2, с. 76–80). Запоріжжя : КПУ.
5. Михалюк, А. М. (2017). Критеріально-рівнева характеристика сформованості виконавської культури майбутніх учителів музичного мистецтва. *Інтернаука : міжнар. наук. журнал*, 3(1), 70–73.
6. Тюрменко, І. І. (ред.). (2010). *Культурологія : теорія та історія культури* : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури.

Андрейчик Богдан

(Україна, м. Кривий Ріг,

Криворізький державний педагогічний університет)

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ КОМПОЗИТОРСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: НАУКОВО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АППАРАТ

Сучасні умови розвитку освіти передбачають всебічний розвиток її здобувачів, які відбуваються за рахунок стрімких змін в організації, підходах формах роботи та методах освітнього процесу. Одним із головних завдань є формування у майбутнього покоління нового, сучасного типу світосприйняття, спроможності до різноманітного роду діяльності та вміння функціонувати в культурно різних умовах. Саме тому вкрай важливу роль наразі посідає культурна компетентність.

Сучасні учні прагнуть до самовдосконалення, всебічного розвитку та проявів своїх можливостей у різних сферах. Реалізація освітньої реформи